Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0130

2023. un 2024. gada ziņojumi par Melnkalni

Eiropas Parlamenta 2025. gada 18. jūnija rezolūcija par Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumiem par Melnkalni (2025/2020(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Melnkalnes Republiku, no otras puses[1], kas stājās spēkā 2010. gada 1. maijā,

– ņemot vērā Melnkalnes 2008. gada 15. decembra pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Komisijas 2010. gada 9. novembra atzinumu par Melnkalnes pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā (COM(2010)0670), Eiropadomes 2010. gada 16. un 17. decembra lēmumu piešķirt Melnkalnei kandidātvalsts statusu un Eiropadomes 2012. gada 29. jūnija lēmumu sākt sarunas ar Melnkalni par pievienošanos ES,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 15. septembra Regulu (ES) 2021/1529, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 14. maija Regulu (ES) 2024/1449, ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu[3],

– ņemot vērā Saloniku Eiropadomes prezidentūras 2003. gada 19. un 20. jūnija sanāksmes secinājumus,

---

1 OV L 108, 29.4.2010., 3. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ņemot vērā ES un Rietumbalkānu 2018. gada 17. maija samitā pieņemto Sofijas deklarāciju un tai pievienoto Sofijas prioritāšu programmu,

– ņemot vērā deklarācijas, kas pieņemtas ES un Rietumbalkānu samitos 2023. gada 13. decembrī Briselē un 2024. gada 18. decembrī Briselē,

– ņemot vērā 2014. gada 28. augustā sākto Berlīnes procesu,

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 6. oktobra paziņojumu "Ekonomikas un investīciju plāns Rietumbalkāniem" (COM(2020)0641),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu "2023. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2023)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2023. gada ziņojums par Melnkalni" (SWD(2023)0694),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu "Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem"(COM(2023)0691),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 20. marta paziņojumu par reformām pirms paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2024)0800), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā. Valstu sadaļa par tiesiskuma situāciju Melnkalnē" (SWD(2024)0829),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 30. oktobra paziņojumu "2024. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2024)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2024. gada ziņojums par Melnkalni" (SWD(2024)0694),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 31. maija pārskatu un valsts novērtējumus un 2024. gada 13. jūnija pārskatu un novērtējumu par Melnkalnes ekonomisko reformu programmu, ES un Rietumbalkānu un Turcijas ekonomikas un finanšu dialoga kopīgos secinājumus, ko Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā, un ES un Rietumbalkānu partneru, Turcijas, Gruzijas, Moldovas Republikas un Ukrainas ekonomikas un finanšu dialoga kopīgos secinājumus, ko Padome pieņēma 2024. gada 14. maijā,

– ņemot vērā ES un Melnkalnes starpvaldību pievienošanās konferences 2021. gada 22. jūnijā, 2021. gada 13. decembrī, 2024. gada 29. janvārī, 2024. gada 26. jūnijā un 2024. gada 16. decembrī,

– ņemot vērā ES un Melnkalnes Stabilizācijas un asociācijas padomes 11. sanāksmi, kas notika 2022. gada 14. jūlijā,

– ņemot vērā deklarāciju un ieteikumus, kas tika pieņemti ES un Melnkalnes Stabilizācijas un asociācijas parlamentārās komitejas 22. sanāksmē, kas notika 2024. gada 31. oktobrī un 1. novembrī,

– ņemot vērā Melnkalnes pievienošanos NATO 2017. gada 5. jūnijā,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2022. gada 10. janvāra Īpašo ziņojumu Nr. 01/2022 "ES atbalsts tiesiskumam Rietumbalkānos: neraugoties uz centieniem, pamatproblēmas saglabājas",

– ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvenciju), ko Melnkalne ratificēja 2013. gadā, un Komisijas ieteikumus par dzimumu līdztiesību un dzimumbalstītas vardarbības apkarošanu,

– ņemot vērā "Reportieru bez robežām" katru gadu publicēto preses brīvības indeksa ziņojumu,

– ņemot vērā ANO Bēgļu aģentūras (*UNHCR*) datus par Ukrainas bēgļu situāciju 2025. gada aprīlī,

– ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 23. novembra ieteikumu Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos attiecībā uz jauno ES paplašināšanās stratēģiju[1],

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Melnkalni,

– ņemot vērā 2024. gada 29. februāra rezolūciju par padziļinātu ES integrāciju saistībā ar turpmāko paplašināšanos[2],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0093/2025),

A. tā kā paplašināšanās ir svarīgs ES ārpolitikas instruments un stratēģisks ģeopolitisks ieguldījums mierā, stabilitātē, drošībā un labklājībā;

B. tā kā jauns impulss paplašināšanās procesam, ko radījusi mainīgā ģeopolitiskā realitāte, un dažu Austrumu partnerības valstu pieteikumi dalībai ES ir likuši ES pasteidzināt centienus, lai izpildītu saistības, kas tām jau sen bija jāizpilda attiecībā pret

---

1 OV C 167, 11.5.2023., 105. lpp.
2 OV C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

Rietumbalkāniem; tā kā Rietumbalkānu valstu nākotne ir Eiropas Savienības satvarā;

C. tā kā katra valsts tiek vērtēta pēc tās nopelniem Kopenhāgenas kritēriju izpildē, cita starpā attiecībā uz demokrātijas, tiesiskuma, labas pārvaldības, ES pamatvērtību pilnīgu ievērošanu un pieskaņošanos ES ārpolitikai un drošības politikai; tā kā nepieciešamo reformu īstenošana pamatjautājumu jomā nosaka pievienošanās procesa grafiku un progresu;

D. tā kā Melnkalne pievienošanās procesā ir nonākusi vistālāk, atvērusi visas 33 ES *acquis* sadaļas un provizoriski slēgusi sešas no tām, un tai ir ievērojams sabiedrības atbalsts;

E. tā kā ES ir lielākā Melnkalnes tirdzniecības partnere, investore un finansiālās palīdzības sniedzēja;

F. tā kā Melnkalne ir pakļauta ļaunprātīgai ārvalstu ietekmei, dezinformācijas kampaņām un citiem ietekmes veidiem, tostarp vēlēšanu iejaukšanās pasākumiem, hibrīdkara stratēģijām un nelabvēlīgiem ieguldījumiem no trešo valstu rīcībspēkiem, jo īpaši Krievijas un Ķīnas, kas cenšas ietekmēt Melnkalnes politisko, ekonomisko un stratēģisko trajektoriju un apdraud demokrātiskos procesus un mediju integritāti, apdraudot valsts izredzes pievienoties ES;

G. tā kā 2024. gada 8. jūnijā ar saukli “Viena tauta, viena asambleja” Belgradā notika Visu serbu asambleja, kurā piedalījās augsta līmeņa parlamentārieši,

Apņemšanās pievienoties ES

1. atzīst Melnkalnes stingro apņemšanos pievienoties ES un atkārtoti apstiprina pilnīgu atbalstu valsts turpmākai dalībai ES, atzinīgi vērtē Melnkalnes reģiona līderpozīcijas ES pievienošanās procesā, kā arī Melnkalnes iedzīvotāju un lielākās daļas politisko dalībnieku pārliecinošo atbalstu dalībai ES 2028. gadā;

2. atzinīgi vērtē Melnkalnes pozitīvo progresu ar ES saistītu reformu un pasākumu īstenošanā, pamatojoties uz vērienīgu grafiku, un prasa politiskajiem dalībniekiem, pilsoniskajai sabiedrībai un iedzīvotājiem pielikt kopīgas pūles šajā procesā; uzteic Melnkalni par to, ka tā ir izpildījusi starpposma kritērijus attiecībā uz 23. un 24. sadaļu, kas turpina noteikt sarunu vispārējo ātrumu, un saņēmusi pozitīvu starpposma kritēriju novērtējuma ziņojumu; atzinīgi vērtē to, ka ir slēgtas vēl trīs sarunu sadaļas un tādējādi kopumā ir slēgtas sešas sadaļas;

3. mudina visus politiskos dalībniekus arī turpmāk koncentrēties uz ES integrāciju un nepieciešamajām reformām; uzsver, ka ir vajadzīga

politiskā stabilitāte, apņemšanās un konstruktīva partiju sadarbība konsensa veidošanā, lai strauji un efektīvāk virzītos uz papildu sadaļu slēgšanu 2025. gadā nolūkā ievērot valsts ambiciozo grafiku; uzsver, ka pieņemtās reformas ir jāīsteno efektīvi un konsekventi, lai nodrošinātu patiesu progresu un pilnīgu saskaņotību ar ES tiesību aktiem; aicina stiprināt valsts iestāžu darbību un to savstarpējo koordināciju, lai panāktu politisko stabilitāti un saglabātu valsts būtiskā progresa tempu galveno ar ES saistīto reformu īstenošanā, jo īpaši vēlēšanu un tiesu sistēmas reformās un cīņā pret organizēto noziedzību un korupciju;

4. uzsver, ka uzticēšanās ES, tostarp tās paplašināšanās politikai kopumā, tiktu ietekmēta, ja konkrētu Rietumbalkānu valstu panāktais reālais progress neizpaudīsies kā skaidra virzība uz pievienošanos ES;

5. atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne turpina pilnībā pieskaņoties ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai (KĀDP), tostarp ES sankcijām, arī tām, kas pieņemtas saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un tām, kas vērstas pret kiberuzbrukumiem, kā arī Melnkalnes atbalstu uz noteikumiem balstītai starptautiskajai kārtībai ANO līmenī; mudina Melnkalni stiprināt sankciju izpildi, izvairīties no to apiešanas un konfiscēt to personu aktīvus, kam uzliktas sankcijas; aicina visus valdības pārstāvjus ievērot un veicināt pieskaņošanos KĀDP un ES vērtībām un atturēties no jebkādām darbībām, kas var apdraudēt Melnkalnes stratēģisko virzību uz dalību ES un tās suverenitāti; šajā sakarībā pauž nopietnas bažas par valsts augsto amatpersonu paziņojumiem, atbalstot *Republika Srpska* vienības prezidentu Miloradu Dodiku, kurš apdraud Bosnijas un Hercegovinas suverenitāti un teritoriālo integritāti; pauž nožēlu par augsta līmeņa parlamentāriešu dalību Visu serbu asamblejā Belgradā, kā arī viņu atbalstu šajā asamblejā pieņemtajai deklarācijai, kas apdraud Melnkalnes, Bosnijas un Hercegovinas un Kosovas suverenitāti;

6. uzsver to, cik stratēģiski svarīga ir Melnkalnes dalība NATO, un atzinīgi vērtē Melnkalnes aktīvo iesaistīšanos ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās, piemēram, ES jūras spēku operācijā “Atalanta”, NATO un citās starptautiskās un daudzpusējās misijās; atzinīgi vērtē Melnkalnes Aizsardzības un drošības padomes lēmumu apstiprināt tās bruņoto spēku dalību ES militārās palīdzības misijā Ukrainas atbalstam un NATO drošības palīdzībā un apmācībā Ukrainai un aicina Melnkalnes parlamentu pieņemt šos lēmumus, tādējādi pastiprinot valsts apņemšanos nodrošināt kolektīvo drošību;

7. atzinīgi vērtē Melnkalnes humāno un materiālo atbalstu Ukrainai un to, ka ir pagarināts termiņš pagaidu aizsardzības mehānismam, kas personām, kuras bēg no Ukrainas, piešķir tiesības uzturēties Melnkalnē vienu gadu; atgādina, ka Melnkalne ir viena no

Rietumbalkānu valstīm, kas uzņem vislielāko skaitu Ukrainas bēgļu — saskaņā ar *UNHCR* statistiku Melnkalnē 2025. gada 31. janvārī bija reģistrēti vairāk nekā 18 800 bēgļu no Ukrainas;

8. joprojām pauž nopietnas bažas par ļaunprātīgu ārvalstu iejaukšanos, destabilizācijas centieniem, kiberuzbrukumiem, hibrīddraudiem un dezinformācijas kampaņām, tostarp mēģinājumiem ietekmēt politiskos procesus un sabiedrības viedokli, ko īsteno trešo valstu dalībnieki, kuri diskreditē ES un apdraud Melnkalnes virzību uz pievienošanos ES; mudina Melnkalni pieņemt pretpasākumus, ciešāk sadarbojoties ar ES un NATO un pastiprinot Rietumbalkānu valstu reģionālo sadarbību; norāda, ka reliģiskās iestādes var tikt izmantotas kā ārējās ietekmes instruments, un šajā sakarībā nosoda Serbijas Pareizticīgo baznīcas pārmērīgo iejaukšanos; atkārtoti uzsver to, ka ir svarīgi veidot noturību pret ārvalstu īstenotu informācijas manipulāciju un iejaukšanos, tostarp labāk pārraugot mediju vidi, organizējot sabiedrības izpratnes veicināšanas kampaņas un nodrošinot medijpratības programmas; iesaka Melnkalnei izveidot īpašu darba grupu hibrīddraudu jautājumos;

9. mudina Komisiju, Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD), ES delegāciju Melnkalnē un Melnkalnes iestādes veicināt stratēģisko komunikāciju ar Melnkalnes iedzīvotājiem par ieguvumiem, ko sniedz paplašināšanās process un dalība ES, kā arī par konkrētiem pievienošanās kritērijiem, kas Melnkalnei vēl jāizpilda, lai pieskaņotos ES prasībām; turklāt mudina minētās iestādes un struktūras uzlabot ES pamanāmību Melnkalnē, tostarp attiecībā uz ES finansētiem projektiem; aicina paplašināt *StratCom* veikto uzraudzību, lai galveno uzmanību pievērstu pārrobežu dezinformācijas draudiem Rietumbalkānu valstīs un to kaimiņvalstīs; aicina Komisiju turpināt atbalstīt EĀDD un Rietumbalkānu darba grupas centienus, lai paplašinātu informatīvos pasākumus, palielinot pamanāmību vietējos medijos un faktu pārbaudes ziņojumus un sadarbojoties ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai efektīvāk vērstos pret nepatiesiem vēstījumiem;

10. atzinīgi vērtē Melnkalnes parlamenta atjaunoto iesaistīšanos Stabilizācijas un asociācijas parlamentārajā komitejā;

Demokrātija un tiesiskums

11. atzīst Melnkalnes parlamenta būtisko lomu pievienošanās procesā, jo īpaši attiecībā uz tādu tiesību aktu pieņemšanu, kas saistīti ar pievienošanos, un uzsver parlamentārās sadarbības nozīmi šajā jomā; atkārtoti uzsver Eiropas Parlamenta gatavību izmantot politiskos un tehniskos resursus, lai virzītu uz priekšu ar ES saistīto reformu programmu, tostarp ar demokrātijas atbalsta darbībām; ar bažām norāda uz atkārtoti vērojamo saspīlējumu un etnisko polarizāciju, kas palēnina reformu procesu; aicina veidot konstruktīvu dialogu un vienprātību visā politiskajā spektrā, par prioritāti nosakot

likumdošanas kvalitāti, un stingri mudina rast risinājumus, izmantojot parlamentāro dialogu; aicina novērst to, ka identitātes politika novirza uzmanību no ES darba kārtības vai rada spriedzi attiecībās ar kaimiņvalstīm, un nodrošināt to, ka Melnkalne stingri turpina virzību uz ES; atzinīgi vērtē Melnkalnes premjerministra un opozīcijas vadītāju vienošanos pieprasīt Venēcijas komisijas atzinumu par Konstitucionālās tiesas tiesneša Dragana Djuranoviča pilnvaru izbeigšanu un iebildumiem pret viņa atgriešanos parlamentā;

12. pauž bažas par mēģinājumiem Melnkalnes parlamentā grozīt Melnkalnes pilsonības likumu, kas varētu nopietni un ilgtermiņā ietekmēt valsts lēmumu pieņemšanas procesus un identitāti, un uzsver, ka jebkādas diskusijas par identitātes politiku ir jārisina ar vislielāko piesardzību, lai izvairītos no turpmākas polarizācijas, un jācenšas panākt plašu sabiedrības vienprātību; mudina Melnkalnes iestādes apspriesties un koordinēt ar ES jebkādas iespējamās izmaiņas likumā par pilsonību un uzsver, ka ir svarīgi panākt vienprātību jebkādos šīs jomas jautājumos, kas ir būtiski svarīgi Melnkalnes identitātei un neatkarībai;

13. stingri mudina Melnkalnes parlamentu rīkot iekļaujošas un pārredzamas sabiedriskās apspriešanas un regulāri un jēgpilni iesaistīt pilsonisko sabiedrību lēmumu pieņemšanā jau no paša likumdošanas procesa sākuma, jo īpaši attiecībā uz galvenajiem tiesību aktiem ES reformu procesā; mudina rast aktīvāku lomu Melnkalnes parlamentārajam sieviešu klubam;

14. aicina Melnkalni pilnībā saskaņot savu vēlēšanu tiesisko regulējumu ar ES standartiem, jo īpaši attiecībā uz vēlēšanu tiesību aktu saskaņošanu, balsošanas un kandidēšanas tiesību ierobežojumiem, pārredzamību, strīdu izšķiršanas mehānismiem, kampaņu un mediju uzraudzību un politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšanu, un īstenot Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja ieteikumus[1]; mudina Melnkalni palielināt politisko partiju izdevumu pārredzamību un kontroli un novērst valsts resursu ļaunprātīgu izmantošanu, pieskaņojot attiecīgos tiesību aktus ES standartiem, kā arī uzlabojot trešo pušu finansēšanas noteikumu ievērošanu un pastiprinot sankcijas par pārkāpumiem; šajā sakarībā uzsver Korupcijas novēršanas aģentūras (*APC*) lomu un aicina pastiprināt sadarbību starp *APC* un finanšu izlūkošanas iestādēm, lai atklātu un novērstu ārvalstu ietekmi politiskās kampaņās; turklāt aicina Melnkalni īstenot ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komitejas (*CEDAW*) ieteikumus par dzimumu paritāti vēlēšanu sarakstos;

15. atkārtoti aicina Melnkalnes iestādes noteikt vienotu valsts mēroga pašvaldību vēlēšanu dienu, kā paredzēts Likumā par vietējām pašvaldībām, lai uzlabotu pārvaldības efektivitāti, mazinātu politisko

---

1 https://www.osce.org/odihr/elections/montenegro.

spriedzi un stiprinātu pašvaldību un valsts iestāžu stabilitāti un efektivitāti; atgādina, ka turpmāka reformu un izaugsmes mehānisma līdzekļu izmaksa ir atkarīga no šīs reformas izpildes saskaņā ar Melnkalnes saistībām tās reformu programmā, un tā būtu jāīsteno prioritārā kārtībā; atzinīgi vērtē to, ka 2022. gadā vēlēšanas 14 pašvaldībās notika tajā pašā dienā; šajā sakarībā aicina izstrādāt stingru tiesisko regulējumu; pauž bažas par vēlēšanu procesa pārkāpumiem Šavnikas pašvaldībā;

16. aicina Melnkalnes iestādes pieņemt Likumu par valdību, kam būtu jānodrošina uzlabota pārvaldības sistēma un valsts pārvaldes optimizācija;

17. uzsver to, cik svarīgs ir profesionāls, uz nopelniem balstīts, pārredzams un depolitizēts civildienests; aicina Melnkalni grozīt un īstenot attiecīgos tiesību aktus, lai nodrošinātu satvaru valsts pārvaldes profesionalizācijai, optimizācijai un racionalizācijai, tostarp procesuālās garantijas pret politiski motivētiem lēmumiem par iecelšanu amatā un atlaišanu, kā arī augstus standartus attiecībā uz vadošiem amatiem; pauž nožēlu par to, ka nav panākts būtisks progress šādu tiesību aktu pieņemšanā un efektīvā īstenošanā, un uzsver, ka tas pieļauj situāciju, ka pieņemšana darbā valsts dienestā arī turpmāk ir pakļauta politiskai ietekmei;

18. atzinīgi vērtē Melnkalnes iekļaušanu Komisijas 2024. gada ziņojumā par tiesiskumu; ar bažām norāda uz konstatētajiem trūkumiem, tostarp saistībā ar tiesnešu iecelšanu amatā un prokuratūras neatkarību;

19. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts, īstenojot galvenās tiesu sistēmas reformas, pieņemot jaunu stratēģisko satvaru un pabeidzot ilglaicīgo tiesnešu iecelšanu amatā; aicina Melnkalni aizpildīt atlikušās augsta līmeņa amata vietas tiesu iestādēs;

20. mudina Melnkalni turpināt saskaņot savu tiesisko regulējumu, tostarp konstitūciju, jo īpaši attiecībā uz Tieslietu padomes sastāvu un lēmumu pieņemšanas procesu, ar ES tiesību aktiem un standartiem par tiesu iestāžu neatkarību, pārskatatbildību, objektivitāti, integritāti un profesionalitāti, un turpināt amatpersonu iecelšanu atsaistīt no politiskas ietekmes, lai stiprinātu neatkarību, īstenot vēl neizpildītos starptautiskos ieteikumus un noteikt tiesnešu un prokuroru pensionēšanās kritērijus saskaņā ar Eiropas standartiem un nodrošinot pilnīgu atbilstību konstitūcijai; pauž nožēlu par neizskatīto lietu uzkrāšanos un aicina Melnkalni veikt pasākumus, lai samazinātu tiesvedības ilgumu, jo īpaši smagas un organizētas noziedzības lietās, sevišķi lietās, kas saistītas ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju; iesaka Melnkalnei pievienošanās ES sarunu pēdējā posmā pieņemt grozījumus konstitūcijā;

21. norāda uz pasākumiem, kas veikti cīņā pret korupciju, tostarp jauniem tiesību aktiem un noteikumiem par trauksmes cēlēju aizsardzību, jaunas Valsts padomes korupcijas apkarošanai izveidi un jaunu korupcijas apkarošanas stratēģiju 2024.–2028. gadam; mudina Melnkalni turpināt saskaņošanu ar ES *acquis* un ES standartiem un ņemt vērā Komisijas, Venēcijas komisijas un Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumus; mudina Melnkalnes iestādes turpināt novērst pastāvošos trūkumus organizētās noziedzības lietu izskatīšanā un noziedzīgi iegūtu līdzekļu arestēšanā un konfiscēšanā;

22. mudina Melnkalni pastiprināt krimināltiesisko reakciju uz augsta līmeņa korupciju, tostarp stiprinot jau pastāvošo krimināltiesību aktu efektīvu izpildi un nosakot efektīvus un atturošus sodus, un radīt apstākļus, lai tiesu iestādes un neatkarīgas struktūras, kas strādā korupcijas apkarošanas jomā, varētu faktiski darboties bez politiskas ietekmes;

23. norāda uz Korupcijas novēršanas aģentūras darbu un aicina nodrošināt tai pietiekamu finansējumu un apstākļus, kurā tā var darboties bez politiskas ietekmes; sagaida, ka Aģentūra sniegs taustāmus rezultātus un rīkosies neselektīvi, lai stiprinātu savu integritāti un uzlabotu savas pilnvaras efektīvi īstenot savas kompetences; aicina izveidot stingrāku korupcijas novēršanas sistēmu;

24. mudina Melnkalni saskaņot savus tiesību aktus ieroču jomā ar ES tiesību aktiem un starptautiskajiem standartiem, jo īpaši attiecībā uz šaujamieroču marķējuma tehniskajiem standartiem, trauksmes un signālieroču dezaktivēšanas procedūrām un noteikumiem, kā arī izveidot standartizētu un efektīvu datu vākšanas un ziņošanas sistēmu šaujamieročiem; pauž sašutumu par traģisko masu apšaudi Cetiņē un izsaka līdzjūtību upuru ģimenēm; pauž bažas par šīs traģēdijas izmantošanu dezinformācijas un etniskās polarizācijas nolūkā; mudina Melnkalni stiprināt krīzes saziņu, lai vērstos pret dezinformāciju un nodrošinātu atbildīgu mediju ziņošanu pēc vardarbīgiem incidentiem; aicina veikt sistemātiskus pasākumus drošības, garīgās labbūtības un institucionālās pārredzamības jomā, kā arī pilsoniskās izglītības un sabiedrības apziņas, informēšanas un izglītošanas iniciatīvu jomā, lai informētu par apdraudējumu un riskiem saistībā ar ieročiem saskaņā ar iedzīvotāju vēlmēm un sabiedrības vajadzībām;

25. aicina Melnkalni steidzami un pilnībā saskaņot savu vīzu politiku ar ES vīzu politiku, jo īpaši attiecībā uz valstīm, kas rada ES neatbilstīgas migrācijas vai drošības riskus; pauž bažas par to, ka pretēji gaidītajam bezvīzu režīmam ir pievienotas vēl divas valstis un ka Krievijas un Baltkrievijas pasu turētāji joprojām gūst labumu no bezvīzu režīma; norāda, ka vīzu politikas saskaņošana ir paredzēta

arī Melnkalnes reformu programmā reformu un izaugsmes mehānisma satvarā;

26. atzinīgi vērtē Melnkalnes pašreizējo sadarbību ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropolu, *Eurojust* un Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*CEPOL*) un norāda uz šīs sadarbības nozīmi pārrobežu noziedzības, tostarp ieroču, narkotiku un cilvēku tirdzniecības, apkarošanā un cīņā pret terorismu un ekstrēmismu; atzinīgi vērtē to, ka 2023. gada 1. jūlijā stājās spēkā atjaunināts nolīgums ar *Frontex* par operatīvo sadarbību robežu pārvaldībā, un mudina turpināt sadarbību starp Melnkalni un *Frontex*, lai stiprinātu robežu pārvaldību, atbalstītu patvēruma procedūras, apkarotu kontrabandu un uzlabotu atpakaļuzņemšanu;

Pamatbrīvības un cilvēktiesības

27. pauž nožēlu par to, ka visneaizsargātākās sabiedrības grupas joprojām saskaras ar diskrimināciju; aicina Melnkalni pieņemt jaunu diskriminācijas novēršanas likumu un atbilstīgas stratēģijas, izmantojot iekļaujošu, pārredzamu un jēgpilnu procesu, kurā aktīvi iesaistīti visvairāk skartie, lai uzlabotu mazāk aizsargātu grupu piekļuvi tiesībām; uzsver, ka visu nacionālo minoritāšu tiesību ievērošana ir neatņemama ES *acquis* daļa; aicina tās īstenot stingrāk, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visām etniskajām, reliģiskajām, nacionālajām un sociālajām grupām tā, ka tām tiek garantētas vienlīdzīgas tiesības un iespējas un tās var pilnībā piedalīties sociālajā, politiskajā un ekonomiskajā dzīvē;

28. atzinīgi vērtē Melnkalnes etniski daudzveidīgo identitāti un aicina turpināt veicināt un respektēt valodas, kultūras mantojumu un vietējo kopienu un nacionālo minoritāšu tradīcijas, jo tās ir cieši saistītas ar Melnkalnes Eiropas perspektīvu;

29. uzsver Kotoras līča etnisko daudzveidību; uzsver, ka Melnkalnes Eiropas perspektīva ir cieši saistīta ar minoritāšu un to kultūras mantojuma aizsardzību; aicina Melnkalnes iestādes veicināt valsts etnisko daudzveidību, tostarp horvātu kopienas tradīcijas un kultūras mantojumu Kotoras līcī;

30. pauž nopietnas bažas par apdraudētajiem kultūras mantojuma objektiem Melnkalnē, piemēram, Kotoras līci un Svetistefanu; uzsver, ka Svetistefana kopā ar Miločera parku 2023. gadā tika iekļauta Septiņu apdraudētāko Eiropas mantojuma objektu sarakstā;

31. aicina Melnkalnes iestādes pievērsties sarežģītajiem romu dzīves apstākļiem Melnkalnē un diskriminācijai, ar ko viņi saskaras, un prasa ieviest vairāk pasākumu, lai veicinātu starpkultūru izpratni skolās; aicina Melnkalnes iestādes arī veikt pasākumus, lai uzlabotu LGBTI sociālās iekļaušanas gaisotni;

32. atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir saskaņojusi savu leģislatīvo un institucionālo sistēmu ar ES *acquis* un starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem attiecībā uz atbilstību ANO Konvencijai par bērna tiesībām un tās fakultatīvajiem protokoliem; mudina iestādes novērst īstenošanas nepilnības, proti, nepilnības, kas saistītas ar pārskatatbildību un uzraudzību;

33. aicina efektīvi īstenot stratēģijas, lai ievērotu personu ar invaliditāti tiesības visās nozarēs un politikas jomās;

34. nosoda naida runu, tostarp naida runu tiešsaistē un dzimumbalstītu naida runu, un naida noziegumus; atzinīgi vērtē krimināLatbildības noteikšanu par rasismu un naida runu;

35. uzsver, ka ir jāstiprina institucionālie dzimumu kvalitātes mehānismi, un aicina Melnkalnes iestādes novērst vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, uzlabot sieviešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā gan publiskajā sektorā, jo īpaši valsts pārvaldē, kā arī tiesu un drošības sektorā, gan uzņēmējdarbībā, nodrošināt lielāku sieviešu līdzdalību politikā, ieviest dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā, apkarot dzimumu stereotipus un pastiprināt centienus, lai apkarotu sieviešu diskrimināciju, jo īpaši lauku apvidos; atzinīgi vērtē nesenos centienus palielināt sieviešu pārstāvību zinātnē, tehnoloģijā, inženierzinātnēs un matemātikā (*STEM*) un mudina turpināt centienus tehnoloģiju nozarēs;

36. pauž dziļas bažas par augsto dzimumbalstītas vardarbības, tostarp vardarbības ģimenē un feminicīda, līmeni; aicina Melnkalni pilnībā saskaņot dzimumbalstītas vardarbības un vardarbības ģimenē definīcijas ar Stambulas konvenciju un starptautisko struktūru ieteikumiem, izveidot efektīvus aizsardzības un novēršanas mehānismus un atbalsta centrus un nodrošināt efektīvus tiesiskos pēcpasākumus personām, kas cietušas no vardarbības ģimenē un seksuālas vardarbības, kā arī stingrāku politiku attiecībā uz sodiem, kas tiek piemēroti vainīgajiem; aicina vākt sadalītus datus par dzimumbalstītu vardarbību un dzimumu atšķirībām, lai uzlabotu politisko reakciju;

37. pauž nožēlu par to, ka 2024. gadā netika pieņemts likumprojekts par dzimuma tiesisko atzīšanu, lai gan šis pasākums ir iekļauts Melnkalnes pievienošanās ES programmā; mudina Melnkalni nekavējoties pieņemt šo likumu;

38. atzinīgi vērtē Melnkalnes jaunos mediju tiesību aktus un tās mediju politikas stratēģiju, kuras mērķis ir stiprināt tiesisko regulējumu, lai efektīvi aizsargātu žurnālistus un citus mediju darbiniekus; uzstāj, ka ir jāīsteno pilnīgas neiecietības politika attiecībā uz spiedienu uz žurnālistiem, viņu aizskaršanu vai pret viņiem vērstu vardarbību, jo īpaši no publisku personu puses; uzsver, ka ir efektīvi jāizmeklē visus pret žurnālistiem vērstos naida runas, nomelnošanas kampaņu un

stratēģisku tiesvedību gadījumus, jāsauc pie atbildības par tiem un jāveic pasākumi attiecībā uz iepriekš notikušiem gadījumiem; uzsver nepieciešamību nodrošināt žurnālistu tiesības piekļūt informācijai un saglabāt kritisku nostāju; norāda, ka Melnkalnes preses brīvība ir ievērojami uzlabojusies, par ko liecina tas, ka ir uzlabojusies tās pozīcija Pasaules preses brīvības indeksā;

39. pauž bažas par gadījumiem, kad žurnālisti, akadēmisko aprindu pārstāvji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir saskārušās ar spiedienu saistībā ar vārda brīvību, tostarp par gadījumiem, kad policija pret viņiem ir uzsākusi tiesvedību par pārkāpumiem; pauž bažas par to, ka tiek izmantotas stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*), lai vērstos pret žurnālistiem;

40. pauž nožēlu par augsto polarizācijas līmeni medijos un to neaizsargātību pret politiskām interesēm un ārvalstu ietekmi, kā arī ārvalstu un iekšzemes dezinformācijas kampaņām, kuras izplata vēstījumus, kas negatīvi ietekmē demokrātiskos procesus valstī un apdraud Melnkalnes Eiropas perspektīvu; aicina Melnkalni turpināt uzlabot medijpratības programmas un iekļaut tās kā galveno mācību priekšmetu izglītībā; aicina Melnkalnes iestādes nodrošināt sabiedriskās raidorganizācijas *RTCG* redakcionālo, institucionālo un finansiālo neatkarību, kā arī tās vadības iecelšanas likumību un to, ka tiek pilnībā ievēroti tiesas nolēmumi attiecībā uz *RTCG*; atgādina, ka tai ir jāatbilst tiesību aktiem un augstākajiem pārskatatbildības un integritātes standartiem; pauž nožēlu par to, ka tiek vājināta un apdraudēta sabiedrisko mediju neatkarība; aicina visas mediju vienības ievērot juridiskās prasības par publiskā finansējuma pārredzamību;

41. atzinīgi vērtē to, ka ir publiskoti 2023. gada tautas skaitīšanas rezultāti; aicina iestādes izvairīties no procesa politizācijas; mudina ieinteresētās personas izmantot šos rezultātus nediskriminējošā veidā;

42. atzinīgi vērtē Melnkalnes dinamisko un konstruktīvo pilsonisko sabiedrību un uzsver, ka tai ir būtiska loma demokrātijas un plurālisma atbalstīšanā un labas pārvaldības un sociālā progresa veicināšanā; pauž bažas par to, ka samazinās iespējas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurām ir kritiska nostāja, un nosoda visas nomelnošanas kampaņas, iebiedēšanu un uzbrukumus pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jo īpaši no politisko personu puses, saistībā ar priekšlikumiem par ārvalstu aģentu likumu; norāda, ka šādi tiesību akti var apdraudēt pamatbrīvības un pilsoniskās sabiedrības darbību un neatbilst ES vērtībām un standartiem; prasa izveidot atbalstošu tiesisko regulējumu un skaidrus un taisnīgus atlases kritērijus attiecībā uz publisko finansējumu; aicina Valdības un nevalstisko organizāciju sadarbības padomi atsākt darbu; uzsver, ka ir svarīgi jau agrīnā posmā veidot sadarbības attiecības un patiesi apspriesties ar pilsonisko sabiedrību par tiesību aktu projektiem;

Izlīgums, labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība

43. atgādina, ka labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība ir būtiski paplašināšanās procesa elementi; atzinīgi vērtē Melnkalnes aktīvo iesaistīšanos reģionālās sadarbības iniciatīvās; atgādina, ka labas kaimiņattiecības ir būtiskas, lai virzītos uz priekšu pievienošanās procesā;

44. pauž nožēlu par to, ka 2024. gada decembrī nebija iespējams slēgt 31. sadaļu; aicina visas iesaistītās puses konstruktīvi un labu kaimiņattiecību garā rast risinājumus neatrisinātajiem divpusējiem jautājumiem un par prioritāti noteikt Rietumbalkānu iedzīvotāju turpmākās intereses; atgādina, ka būtu jāizvairās no neatrisinātu divpusēju un reģionālu strīdu izmantošanas, lai bloķētu kandidātvalstu pievienošanās procesus; atzinīgi vērtē Horvātijas Republikas un Melnkalnes divpusējās apspriedes par neatrisināto divpusējo jautājumu statusu; mudina iestādes turpināt īstenot uzticības veicināšanas pasākumus;

45. ņem vērā Melnkalnes izdarītos grozījumus Kriminālprocesa kodeksā, lai novērstu juridiskos un praktiskos šķēršļus efektīvai kara noziegumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai, tiesāšanai un sodīšanai par tiem saskaņā ar attiecīgajiem ieteikumiem; aicina Melnkalni piemērot proaktīvu pieeju kara noziegumu lietu izskatīšanā saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un standartiem, lai identificētu kara noziegumu izdarītājus, sauktu viņus pie atbildības un sodītu par šiem noziegumiem un kara noziegumu slavināšanu un nodrošinātu cietušajiem piekļuvi tiesiskumam, tiesisko aizsardzību un kompensācijas, un sniegtu informāciju par pazudušo personu likteni; aicina Melnkalni piešķirt pietiekamus resursus specializētiem prokuroriem un tiesām un proaktīvi izmeklēt visus apgalvojumus par kara noziegumiem un izvirzīt jautājumus par komandiera atbildību, kā arī pārskatīt iepriekšējās lietas, par kurām netika veikta kriminālvajāšana saskaņā ar starptautiskajām vai valsts tiesībām; aicina īstenot reģionālo sadarbību izmeklēšanā attiecībā uz personām, kuras apsūdz kara noziegumos, un viņu kriminālvajāšanā; atzīst, ka šo jautājumu risināšana un tiesā balstītu faktu aizsardzība ir svarīgs pamats uzticībai, demokrātiskām vērtībām, izlīgumam un divpusējo attiecību stiprināšanai ar kaimiņvalstīm, un mudina Melnkalni pastiprināt šos centienus;

46. brīdina par risku, ko rada politiskais revizionisms, kurš kropļo vēsturiskos faktus politiskos nolūkos, mazina pārskatatbildību un padziļina sabiedrības šķelšanos; stingri nosoda kara noziedznieku slavināšanu un plaši izplatīto publisko atteikumu pieņemt starptautiskus spriedumus par kara noziegumiem, tostarp no Melnkalnes iestāžu puses; uzskata, ka prezidenta Jakova Milatoviča paziņojums, kurā viņš pauda nožēlu par Melnkalnes spēku līdzdalību Dubrovnikas pilsētas bombardēšanā, bija vērtīgs ieguldījums miera un izlīguma veicināšanā reģionā;

47. atkārtoti uzsver atbalstu iniciatīvai izveidot Reģionālo komisiju faktu noskaidrošanai par bijušās Dienvidslāvijas teritorijā pastrādātajiem kara noziegumiem un citiem smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem (*RECOM*);

48. atkārtoti aicina atvērt arhīvus, kas attiecas uz bijušās Dienvidslāvijas republikām, un jo īpaši piešķirt piekļuvi bijušās Dienvidslāvijas slepenā dienesta un Dienvidslāvijas Tautas armijas slepenā dienesta lietām, lai rūpīgi tās izmeklētu un vērstos pret komunistu varas laikā pastrādātajiem noziegumiem;

Sociālekonomiskās reformas

49. atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir iekļauta *SEPA* maksājumu shēmās, tādējādi samazinot izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem; uzsver, ka tas paver iespējas uzņēmējdarbības paplašināšanai, lielākai konkurētspējai, inovācijai un labākai piekļuvei ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem;

50. atzinīgi vērtē izaugsmes plānu Rietumbalkāniem, kura mērķis ir integrēt reģionu ES vienotajā tirgū, veicināt reģionālo ekonomisko sadarbību un padziļināt ar ES saistītās reformas un kurš ietver Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu 6 miljardu EUR apmērā; atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir pieņēmusi reformu programmu, un mudina to pilnībā īstenot; norāda, ka Melnkalnes Izaugsmes plāna reformu programmā noteikto reformu pasākumu īstenošana nodrošinātu piekļuvi vairāk nekā 380 miljoniem EUR dotācijās un aizdevumos ar izdevīgiem nosacījumiem, ja to īstenošana būs sekmīga; uzsver to, cik svarīgas ir iekļaujošas apspriešanās ar ieinteresētajām personām, tostarp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, izstrādes, īstenošanas, uzraudzības un novērtēšanas posmos;

51. mudina Melnkalni pēc iespējas labāk izmantot visu ES finansējumu, kas pieejams Pirmspievienošanās palīdzības instrumentā (*IPA III*), Ekonomikas un investīciju plānā Rietumbalkāniem, *IPARD* programmā un Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismā, lai paātrinātu sociālekonomisko konverģenci ar ES, un turpināt saskaņot savus tiesību aktus krāpšanas novēršanas jomā ar ES; atgādina par nosacījumiem, piešķirot ES finansējumu, ko var modulēt vai apturēt, ja pamatjomās vērojama būtiska regresija vai pastāvīgs progresa trūkums;

52. prasa ES un Rietumbalkānu valstīm izveidot sistēmu efektīvai sadarbībai starp Eiropas Prokuratūru (*EPPO*) un pievienošanās sarunvalstīm, lai veicinātu ciešu sadarbību attiecībā uz ES līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu un saukšanu pie atbildības par to, cita starpā norīkojot valstu sadarbības koordinatorus darbā *EPPO*; mudina Melnkalni pilnībā īstenot darba vienošanās ar *EPPO*; aicina

ES veikt nepieciešamos juridiskos un politiskos pasākumus, lai paplašinātu *EPPO* jurisdikciju, attiecinot to arī uz ES līdzekļiem, kas paredzēti Melnkalnei kā kandidātvalstij;

53. pozitīvi vērtē Melnkalnes ekonomikas izaugsmi; aicina veikt vairāk pasākumu, lai samazinātu budžeta deficītu un valsts parādu, un turpināt atcelt netiešos nodokļu atbrīvojumus, kas nav saskaņoti ar ES *acquis*, atzinīgi vērtē centienus samazināt šo fiskālo neaizsargātību; atkārtoti norāda, ka ir jāpalielina publiskais ieguldījums izglītības sistēmā ilgtspējīgai sociālajai un ekonomiskajai attīstībai;

54. norāda, ka pieaug Melnkalnes valsts parāds ārvalstu finanšu iestādēm un uzņēmumiem un tas var tikt izmantots par instrumentu, lai ietekmētu šīs valsts politiskos lēmumus, jo īpaši tādus, kas saistīti ar Ķīnu un Krieviju; atzinīgi vērtē centienus samazināt šo neaizsargātību un aicina iestādes vēl vairāk samazināt ekonomisko atkarību no Ķīnas un turpināt izmantot Ekonomikas un investīciju plānu Rietumbalkāniem, ES iniciatīvu "Global Gateway" un Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu, lai rastu zaļākas un pārredzamākas alternatīvas infrastruktūras projektu finansēšanai; aicina Melnkalni palielināt pārredzamību turpmākajos infrastruktūras projektos, nodrošināt konkurenci piedāvājumu iesniegšanā un izvairīties no tā, ka tai rodas pārmērīga parādu atkarība no ārvalstu kreditoriem;

55. aicina Melnkalnes iestādes veikt pasākumus, lai novērstu iedzīvotāju skaita samazināšanos un emigrāciju, jo īpaši veicot ieguldījumus izglītībā un veselības aprūpē, it sevišķi valsts ziemeļos, kā arī īstenojot decentralizāciju, kas tiktu panākta, ieguldot līdzekļus vidēji lielās pilsētās;

56. mudina Melnkalnes iestādes veicināt digitālo pārveidi un īstenot uz pierādījumiem balstītu darba tirgus politiku, lai novērstu pastāvīgi augsto bezdarba līmeni, jo īpaši sieviešu un jauniešu vidū, vienlaikus stiprinot institucionālās spējas un uzlabojot pamata digitālās politikas satvaru, un efektīvi īstenot Garantiju jauniešiem un jauno jaunatnes stratēģiju; mudina iestādes steidzami risināt intelektuālā darbaspēka emigrācijas problēmu; mudina izstrādāt mērķtiecīgus preventīvus pasākumus un stimulus, lai legalizētu neoficiālos uzņēmumus un darba ņēmējus, jo liela neoficiālā sektora pastāvēšana joprojām kavē Melnkalnes ekonomisko un sociālo attīstību;

57. atzinīgi vērtē aicinājumus visas Rietumbalkānu valstis nekavējoties integrēt ES digitālajā vienotajā tirgū pirms faktiskās dalības ES, kas būtiski palīdzētu radīt digitāli drošu vidi;

58. prasa nodrošināt lielāku pārredzamību publiskajā iepirkumā, jo īpaši attiecībā uz procedūrām, ko īsteno, izmantojot starpvaldību

nolīgumus, un nodrošināt pilnīgu atbilstību ES noteikumiem un principiem; aicina Melnkalni samazināt to publiskā iepirkuma procedūru skaitu, kas notiek bez paziņojumiem; pauž bažas par finansiālo slogu un pārredzamības trūkumu saistībā ar Melnkalnes Bar-Boljare automaģistrāles būvniecību, ko finansē ar Ķīnas aizdevumu; uzsver, ka slepenība saistībā ar aizdevuma līgumiem un būvniecības līgumiem rada bažas par pārskatatbildību;

59. pauž bažas par nolīgumiem vai projektiem, ar kuriem tiek apieti publiskā iepirkuma noteikumi, pārredzamības pienākumi un sabiedriskās apspriešanas prasības, kā noteikts valsts tiesību aktos un ES standartos; aicina Melnkalnes valdību nodrošināt pārredzamības, pārskatatbildības, iekļaujošas lēmumu pieņemšanas un tiesiskuma principu pilnīgu ievērošanu visās publiskās infrastruktūras un attīstības iniciatīvās;

Enerģētika, vide, bioloģiskā daudzveidība un savienojamība

60. mudina Melnkalni ar ES finansējuma atbalstu veicināt zaļo pārkārtošanos, uzlabot savu institucionālo un tiesisko regulējumu un uzlabot enerģētisko noturību, beidzot pieņemot un īstenojot jau sen nepieciešamo nacionālo enerģētikas un klimata plānu, pieņemot energoefektivitātes tiesību aktus un vēl vairāk integrējoties ES enerģijas tirgos; aicina visus jaunos zaļās pārkārtošanās projektus īstenot saskaņā ar ES standartiem vides, valsts atbalsta un koncesiju jomā;

61. pauž nožēlu par progresa trūkumu galvenajās nozaru reformās transporta politikas jomā; aicina Melnkalnes iestādes saskaņot valsts transporta attīstību ar Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģiju Rietumbalkāniem, galveno uzmanību pievēršot dzelzceļiem, multimodalitātei un CO_2 emisiju un citas ietekmes uz vidi samazināšanai, un turpināt īstenot transporta attīstības stratēģiju un stiprināt administratīvās spējas Eiropas transporta tīklu īstenošanai;

62. atzinīgi vērtē viesabonēšanas maksas samazināšanu starp ES un Rietumbalkānu valstīm un aicina iestādes, privātos dalībniekus un visas ieinteresētās personas veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai līdz 2028. gadam tuvinātu datu viesabonēšanas cenas iekšzemes cenām; atzinīgi vērtē to, ka ir stājies spēkā pirmais posms viesabonēšanas starp Rietumbalkāniem un ES ceļveža īstenošanā;

63. mudina pieņemt nozaru stratēģijas atkritumu apsaimniekošanai, gaisa un ūdens kvalitātei, dabas aizsardzībai un klimata pārmaiņām, nodrošinot ieguldījumu stratēģisko plānošanu; norāda uz progresa trūkumu un ar to saistīto izmaksu pieaugumu saistībā ar būtisku notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecību, lai septiņās pašvaldībās novērstu notekūdeņu piesārņojumu upēs un jūrā;

°

° °

64. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei un Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, paplašināšanās komisārei, Vidusjūras telpas komisārei, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Melnkalnes prezidentam, valdībai un parlamentam, kā arī pārtulkot un publiskot to melnkalniešu valodā.